

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

11. července 2013*

„Směrnice 2006/123/ES — Věcná působnost — Zdravotní služby — Sociální služby — Centra denní péče a centra péče v noci poskytující seniorům pomoc a péči“

Ve věci C-57/12,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Cour constitutionnelle (Belgie) ze dne 25. ledna 2012, došlým Soudnímu dvoru dne 3. února 2012, v řízení

Fédération des maisons de repos privées de Belgique (Femarbel) ASBL

proti

Commission communautaire commune de Bruxelles-Capitale,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení A. Tizzano (zpravodaj), předseda senátu, M. Berger, A. Borg Barthet, E. Levits a J.-J. Kasel, soudci,

generální advokát: P. Cruz Villalón,

vedoucí soudní kanceláře: C. Strömholm, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 17. ledna 2013,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Fédération des maisons de repos privées de Belgique (Femarbel) ASBL M. Vastmansem, avocate,
- za Commission communautaire commune de Bruxelles-Capitale B. Fonteynem, jako zmocněncem, ve spolupráci s P. Slegerssem a S. Engelenem, avocats,
- za nizozemskou vládu B. Koopman a C. Wissels, jako zmocněnkyněmi,
- za Evropskou komisi I. Rogalskim a C. Vrignon, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 14. března 2013,

vydává tento

* Jednací jazyk: francouzština.

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 2 odst. 2 písm. f) a j) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/123/ES ze dne 12. prosince 2006 o službách na vnitřním trhu (Úř. věst. L 376, s. 36).
- 2 Tato žádost byla podána v rámci sporu mezi Fédération des maisons de repos privées de Belgique (Femarbel) ASBL (Federace soukromých domovů pro seniory v Belgii, dále jen „Femarbel“) a Commission communautaire commune de Bruxelles-Capitale (Společná komise společenství regionu Brusel hlavní město, dále jen „COCOM“) ve věci pojmů „zdravotní služby“ a „sociální služby“.

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Bod 7 odůvodnění směrnice 2006/123 uvádí:

„Tato směrnice stanoví obecný právní rámec prospěšný pro širokou řadu služeb, přičemž zohledňuje odlišnosti každého druhu činnosti nebo povolání a příslušného systému jejich regulace. [...] Tato směrnice také přihlíží k dalším cílům obecného zájmu, včetně ochrany životního prostředí, veřejné bezpečnosti a veřejného zdraví a potřeby zajistit soulad s pracovním právem.“

- 4 Bod 22 odůvodnění uvedené směrnice uvádí:

„Vyloučení zdravotní péče z oblasti působnosti této směrnice by se mělo týkat zdravotních a farmaceutických služeb, které poskytují odborní zdravotničtí pracovníci pacientům za účelem posuzování, udržování a obnovování jejich zdravotního stavu, jsou-li tyto činnosti v členských státech, v nichž jsou tyto služby poskytovány, vyhrazeny pro regulovaná zdravotnická povolání.“

- 5 Bod 27 odůvodnění uvedené směrnice zní takto:

„Tato směrnice by se neměla vztahovat na sociální služby v oblasti bydlení, péče o děti a podpory rodin a osob v nouzi, které jsou poskytovány státem na celostátní, regionální nebo místní úrovni, poskytovateli pověřenými státem nebo charitativními organizacemi uznanými za takové státem s cílem zajistit podporu osobám, které se trvale nebo dočasně nacházejí ve stavu nouze z důvodů nedostatečného rodinného příjmu či plné nebo částečné nesoběstačnosti, a osobám, kterým hrozí riziko, že se ocitnou na okraji společnosti. Tyto služby jsou nezbytné pro zaručení základních práv na lidskou důstojnost a čest a jsou vyjádřením zásad sociální soudržnosti a solidarity a neměly by být touto směrnicí dotčeny.“

- 6 Článek 2 téže směrnice stanoví:

„1. Tato směrnice se vztahuje na služby poskytované poskytovateli usazenými v některém členském státě.

2. Tato směrnice se nevztahuje na tyto činnosti:

[...]

- f) zdravotní služby bez ohledu na to, zda jsou poskytovány prostřednictvím zdravotnických zařízení či nikoli, a bez ohledu na způsob jejich organizace a financování na vnitrostátní úrovni a na to, zda je poskytuje veřejný či soukromý subjekt;

[...]

- j) sociální služby v oblasti sociálního bydlení, péče o děti a podpory rodin a osob, které se trvale nebo dočasně nacházejí ve stavu nouze, poskytované státem, státem pověřenými poskytovateli nebo státem uznávanými charitativními organizacemi;

[...]“

- 7 Článek 4 směrnice 2006/123 stanoví:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

[...]

- 6) „povolovacím režimem“ každý postup, podle kterého musí poskytovatel nebo příjemce postupovat, aby od příslušného orgánu získal formální nebo implicitní rozhodnutí o přístupu k činnosti poskytování služeb nebo o jejím výkonu.“

- 8 Článek 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/24/EU ze dne 24. března 2011 o uplatňování práv pacientů v přeshraniční zdravotní péči (Úř. věst. L 88, s. 45) stanoví:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

- a) „zdravotní péčí“ zdravotní služby poskytované pacientům zdravotnickými pracovníky za účelem vyhodnocení nebo udržení jejich zdravotního stavu nebo jejich uzdravení, včetně předepisování, vydávání a poskytování léčivých přípravků a zdravotnických prostředků;

[...]

- f) „zdravotnickým pracovníkem“ lékař, zdravotní sestra či ošetřovatel odpovědný za všeobecnou péči, zubní lékař, porodní asistentka nebo farmaceut ve smyslu směrnice 2005/36/ES nebo jiný odborný pracovník provádějící takové činnosti ve zdravotnictví, které jsou vyhrazeny pro regulované povolání ve smyslu čl. 3 odst. 1 písm. a) směrnice 2005/36/ES, anebo osoba považovaná za zdravotnického pracovníka podle právních předpisů členského státu, v němž je zdravotní péče poskytována;

[...]“

Belgické právo

- 9 Návrh nařízení ze dne 21. června 2007 (*Doc. Parl., Assemblée réunie de la Commission communautaire commune, 2006–2007, B-102/1, s. 1*) uvádí:

„Kolegium bude mít díky tomuto nařízení prostředky k uskutečňování politiky dozoru nad všemi zařízeními určenými seniorům a bude moci zajistit rozvoj různorodé nabídky zařízení a věnovat zvláštní pozornost aktualizaci služeb poskytovaných této ohrožené části obyvatelstva.

[...] Životní plán je ústředním prvkem při přijímání osoby. Tato osoba musí mít možnost vést v každém okamžiku svůj život aktivním způsobem a být zapojena do rozhodování.“

- 10 Nařízení ze dne 24. dubna 2008 o pečovatelských a ubytovacích zařízeních pro seniory (*Moniteur belge* ze dne 16. května 2008, s. 25666, dále jen „nařízení z roku 2008“) v článku 2 stanoví:

„Pro účely tohoto nařízení se rozumí:

[...]

4° zařízeními pro seniory:

[...]

e) centrum denní péče: budova nebo její část, bez ohledu na její označení, která je součástí domova pro seniory nebo je s ním spojena, ve které je během dne poskytována péče seniorům, kteří žijí doma a kteří mohou, s ohledem na ztrátu své soběstačnosti, v rámci tohoto centra využívat odpovídající pomoc a péči;

[...]

g) centrum péče v noci: budova nebo její část, bez ohledu na její označení, která je součástí domova pro seniory, ve které je poskytována péče během noci seniorům, kteří sice žijí doma, avšak v noci potřebují dohled, pomoc nebo zdravotní péči, která jim nemůže být nepřetržitým způsobem zajištěna jejich blízkými.“

- 11 Článek 4 nařízení z roku 2008 stanoví:

„Kolegium může na základě stanoviska sekce přijmout plán týkající se všech nebo části zařízení pro seniory uvedených v čl. 4 odst. 4° s výjimkou těch, které jsou uvedeny v čl. 2 odst. 4° písm. b) pododstavci β [...].“

- 12 Článek 6 uvedeného nařízení stanoví:

„Bez povolení uděleného Kolegiem nelze uvést do provozu ani provozovat nové zařízení uvedené v čl. 2 odst. 4° nebo rozšířit pečovatelskou nebo ubytovací kapacitu jednoho z těchto stávajících zařízení, pokud dotčené zařízení spadá do kategorie zařízení, pro která Kolegium přijalo plán v souladu s kapitolou II. Povolení upravené v prvním pododstavci, které znamená, že návrh je součástí plánu, se označuje ‚zvláštní povolení k uvedení do provozu nebo k provozování‘ [...].“

- 13 Článek 11 odst. 1 téhož nařízení stanoví:

„Žádné zařízení uvedené v čl. 2 odst. 4° písm. a), b) pododstavci α, písm. c), d), e), f) nebo g) nelze uvést do provozu a žádný správce nemůže nabízet své služby v zařízení uvedeném v čl. 2 odst. 4° písm. b) pododstavci α bez jeho předchozího schválení.

Rozhodnutí o schválení vydává Kolegium na základě stanoviska sekce nejvýše na dobu šesti let, a to i opakovaně.

Rozhodnutí o schválení uvedené ve druhém pododstavci stanoví maximální počet seniorů, které může zařízení ubytovat nebo přijmout.

Kolegium schválí zařízení, pokud je v souladu s normami přijatými příslušnými federálními orgány, jakož i normami, které může kolegium na základě stanoviska sekce přijmout pro každou kategorii zařízení uvedenou v článku 2 odst. 4.

Tyto normy se týkají:

- 1° přijímání seniorů a poskytování péče;
- 2° respektování seniorů, jejich ústavních i zákonných práv a svobod, s ohledem na jejich zdravotní stav a jejich právo vést důstojný život, včetně ze sexuálního a emočního hlediska [...];
- 3° životního plánu, jakož i způsobů účasti a informování seniorů nebo jejich zástupce;
- 4° projednávání a vyřizování stížností seniorů nebo jejich zástupce;
- 5° výživy, hygieny a poskytované péče;
- 6° počtu, kvalifikace, plánu vzdělávání, bezúhonnosti a minimálních požadavků na přítomnost pracovníků a vedení a v případě vedení i podmínek týkajících se požadovaných zkušeností;
- 7° stavebně-technických a bezpečnostních norem specifických pro zařízení, s výjimkou norem pro zařízení uvedená v čl. 2 odst. 4° písm. b) pododstavci β;
- 8° dohody o poskytování péče nebo dohody o ubytování, s výjimkou dohod zařízení uvedených v čl. 2 odst. 4° písm. b) pododstavci β; Kolegium stanoví jejich obsah.

V dohodě musí být zejména jasným a taxativním způsobem uvedeny jednotlivé položky, které jsou součástí ceny za den pobytu, jakož i náklady, které mohou být nad rámec uvedené ceny fakturovány dodatečně anebo jako zálohy ve prospěch třetích osob.

[...]"

- 14 Článek 13 nařízení z roku 2008 stanoví:

„Kolegium udělí povolení k prozatímnímu provozu zařízení, která jsou držiteli povolení uvedeného v článku 7 [...] a jež podávají první žádost o schválení, pokud splňují podmínky přípustnosti stanovené na základě stanoviska sekce uvedeným Kolegiem.

Toto povolení je udělováno na dobu jednoho roku, může být jednou obnoveno a stanoví maximální počet seniorů, které může zařízení ubytovat nebo přijmout [...]"

- 15 Článek 19 uvedeného nařízení stanoví:

„Každé rozhodnutí o schválení, povolení k prozatímnímu provozu, odnětí povolení k prozatímnímu provozu, odmítnutí nebo odnětí schválení a ukončení provozu zařízení je sděleno do šedesáti dnů starostovi. [...]"

- 16 Pokud jde o normy týkající se center denní péče, vyhláška Kolegia ze dne 3. prosince 2009, kterou se stanoví normy pro účely schválení, které musí splňovat pečovatelská a ubytovací zařízení pro seniory a jež uvádějí definice seskupení a sloučení, jakož i zvláštní normy, které musí zařízení dodržet (*Moniteur belge* ze dne 17. prosince 2009, s. 79487, dále jen „vyhláška z roku 2009“), v článku 210 stanoví:

„Seniorům, kteří nejsou schopni vlastními silami zvládnout každodenní činnosti je poskytována nezbytná pomoc.“

17 Článek 211 první a druhý pododstavec uvedené vyhlášky stanoví:

„V případě potřeby je pro každého seniora veden spis zdravotní péče, v němž jsou uvedeny zejména datum návštěvy ošetřujícího lékaře, jeho pokyny, léky, jakož i péče, která mu má být poskytována a případné diety.

V tomto spisu mohou být případně zaznamenány všechny služby poskytnuté zdravotními sestrami a jinými zdravotnickými pracovníky, na které se obrátil senior, za účelem zajištění nepřetržitosti péče v centru denní péče. Obsahuje také poznámky a připomínky pracovníků, kteří je poskytli, jakož i oznámení pro poskytovatele služeb vybrané seniorem.“

18 Článek 213 vyhlášky z roku 2009 stanoví:

„Pokud je to nezbytné, zdravotní sestra zajistí, aby seniorovi byly přiděleny a podány léky předepsané ošetřujícím lékařem.“

19 Článek 216 první a druhý pododstavec uvedené vyhlášky stanoví:

„Každé centrum vypracuje program aktivizačních činností, jehož cílem je podporovat zachování soběstačnosti seniorů a jejich účast na společenském životě.

Tento program je sestaven tak, aby odpovídal každodenním společensko-kulturním potřebám seniorů, a konkrétně tak, aby jeho činnosti byly zaměřeny na zvládání každodenních činností, zdravotní oblast a zdraví, vzdělávání týkající se zdraví, jakož i kulturní činnosti a činnosti zapojující seniory [...]“

20 Pokud jde o normy týkající se center péče v noci, článek 238 vyhlášky z roku 2009 stanoví:

„Vnitřní řád musí obsahovat tyto další údaje:

[...]

3° způsoby, jakými může senior přivolat ošetřovatele nebo zdravotnické pracovníky z domova seniorů, v němž se centrum nachází;

4° svobodný výběr lékaře, fyzioterapeuta a zdravotnických pracovníků poskytujících jinou péči, než péče poskytovaná zařízením [...];

5° způsoby, jakými zajišťuje centrum nepřetržitost podávání léků seniorům.“

21 Článek 242 uvedené vyhlášky stanoví:

„Seniorovi může být poskytnuta nezbytná pomoc, péče a dohled.“

Spor v původním řízení a předběžná otázka

22 COCOM je oprávněna na území Région de Bruxelles-Capitale vykonávat své pravomoci v „personalizovatelných“ oblastech, jako je politika třetího věku, týkající se jednotlivců, jakož i orgánů, center a služeb, které z důvodu jejich organizace nemohou být považovány za spadající výlučně do pravomoci Vlámského nebo Francouzského společenství.

23 V tomto kontextu přijalo Shromáždění COCOM dne 24. dubna 2008 nařízení z roku 2008, aby poskytl legislativní rámec všem zařízením pro seniory.

- 24 Článek 4 nařízení z roku 2008 stanoví, že zařízení, která jsou výslovně uvedena v tomto nařízení, k nimž patří ubytovací zařízení s pečovatelskou službou, centra denní péče a centra péče v noci mohou požádat o to, aby se na ně vztahoval plán. Pokud byl takový plán přijat – jak vyplývá z článku 6 téhož nařízení – nelze bez povolení uděleného Kolegiem COCOM uvést do provozu nebo provozovat žádné z těchto zařízení.
- 25 Podle článků 11 až 19 uvedeného nařízení musí každé dotčené zařízení, zejména ubytovací zařízení s pečovatelskou službou, centra denní péče a centra péče v noci získat povolení k prozatímnímu provozu a poté schválení k tomu, aby mohla vykonávat svou činnost. Kolegium COCOM na základě tohoto článku 11 přijalo vyhlášku z roku 2009 zejména za účelem stanovení norem pro účely schválení, které musí splňovat pečovatelská a ubytovací zařízení pro seniory.
- 26 Dne 15. února 2010 Femarbel podala Conseil d'État návrh na zrušení uvedené vyhlášky, tvrdíc, že ustanovení, která představují její právní základ, a sice ustanovení nařízení z roku 2008 týkající se jednak řízení o povolení a schválení, jakož i plánování a jednak pravidel stanovování fakturovaných cen, jsou protiústavní.
- 27 Conseil d'État, který měl stejné pochybnosti jako Femarbel, položil Cour constitutionnelle tři předběžné otázky, z nichž první dvě se týkaly problematiky slučitelnosti režimů schvalování a plánování zavedených zmíněným nařízením k tomu, aby ubytovací zařízení s pečovatelskou službou, centra denní péče a centra péče v noci mohla vykonávat svou činnost, s články 10 a 11 Ústavy ve spojení se směrnicí 2006/123.
- 28 V tomto ohledu je třeba uvést, že poté, co Cour constitutionnelle konstatoval, že přezkum slučitelnosti vyžaduje, aby bylo nejprve určeno, zda dotčená zařízení mohou spadat do působnosti směrnice 2006/123, dospěl k závěru, že tomu tak je v případě ubytovacích zařízení s pečovatelskou službou. Naproti tomu zdůraznil, že relevantní vnitrostátní ustanovení ani spisy předložené účastníky řízení neumožňují rozptýlit pochybnosti ohledně použitelnosti této směrnice na centra denní péče a centra péče v noci.
- 29 Za těchto podmínek se Cour constitutionnelle rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Musí být zdravotní služby uvedené v čl. 2 odst. 2 písm. f) [směrnice 2006/123] a sociální služby uvedené v čl. 2 odst. 2 písm. j) této směrnice vykládány tak, že jsou z působnosti směrnice vyloučena centra denní péče ve smyslu [nařízení z roku 2008], neboť poskytují pomoc a péči odpovídající ztrátě soběstačnosti seniorů, a centra péče v noci ve smyslu téhož nařízení, neboť poskytují pomoc a zdravotní péči, která nemůže být seniorům zajištěna nepřetržitým způsobem jejich blízkými?“

K předběžné otázce

- 30 Podstatou předběžné otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 2 odst. 2 písm. f) a j) směrnice 2006/123 musí být vykládán v tom smyslu, že centra denní péče a centra péče v noci jsou vyloučena z působnosti této směrnice, neboť poskytují pomoc a zdravotní péči seniorům.
- 31 V tomto ohledu je třeba uvést, že uvedená směrnice – jak vyplývá z jejího článku 1 ve spojení s body odůvodnění 2 a 5 této směrnice – stanoví obecná ustanovení k odstranění překážek bránících poskytovatelům ve svobodě usazování v členských státech a překážek bránících volnému pohybu služeb mezi členskými státy za účelem uskutečnění volného a konkurenceschopného vnitřního trhu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 5. dubna 2011, Sociétés fiduciaire nationale d'expertise comptable, C-119/09, Sb. rozh. s. I-2551, bod 26).

- 32 Podle čl. 2 odst. 1 a článku 4 se směrnice 2006/123 vztahuje na jakoukoli samostatnou výdělečnou činnost poskytovanou zpravidla za úplaty poskytovatelem usazeným v některém členském státě bez ohledu na to, zda je usazen trvale a nepřetržitě v členském státě určení, či nikoliv, s výjimkou činností, jež jsou výslovně vyloučeny, k nimž patří mimo jiné „zdravotní služby“ uvedené v tomto čl. 2 odst. 2 písm. f) a „sociální služby“ uvedené v tomtéž čl. 2 odst. 2 písm. j), přičemž právě tato ustanovení zmiňuje předkládající soud v položené otázce.
- 33 K podání užitečné odpovědi tomuto soudu je v tomto kontextu třeba upřesnit znaky pojmů „zdravotní služby“ a „sociální služby“ tak, aby tento soud mohl určit, zda a případně v jakém rozsahu vykonávají centra denní péče a centra péče v noci činnosti vyloučené z působnosti uvedené směrnice. Pravidla stanovená touto směrnicí se totiž nevztahují na tato centra, pouze vykonávají-li především takové činnosti.
- 34 Zaprvé k pochopení rozsahu výjimky stanovené v čl. 2 odst. 2 písm. f) směrnice 2006/123 je třeba vyložit pojem „zdravotní služby“ s odkazem nejen na znění tohoto ustanovení, ale také na jeho cíl a strukturu v kontextu systému zavedeného směrnicí.
- 35 Pokud jde nejprve o znění uvedeného čl. 2 odst. 2 písm. f), je třeba uvést, že se pojem „zdravotní služby“, který použil unijní zákonodárce, jeví jako značně široký, jelikož zahrnuje služby vztahující se k lidskému zdraví bez ohledu na to, zda jsou poskytovány prostřednictvím zdravotnických zařízení, či nikoli, a bez ohledu na způsob jejich organizace a financování na vnitrostátní úrovni a na to, zda je poskytuje veřejný či soukromý subjekt.
- 36 Pokud jde dále o cíl a strukturu čl. 2 odst. 2 písm. f) směrnice 2006/123, je třeba konstatovat – jak uvádí bod 22 odůvodnění této směrnice – že vyloučení zdravotní péče z oblasti působnosti této směrnice by se mělo týkat všech zdravotních a farmaceutických služeb, které poskytují odborní zdravotničtí pracovníci pacientům „za účelem posuzování, udržování a obnovování jejich zdravotního stavu“, jsou-li tyto činnosti „v členských státech, v nichž jsou tyto služby poskytovány, vyhrazeny pro regulovaná zdravotnická povolání“.
- 37 Takový závěr vyplývá i z pokynů k provedení směrnice „o službách“ (dále jen „pokyny“), které dodávají jen to, že vyloučení služeb, které jsou součástí zdravotní péče, z působnosti směrnice 2006/123, se týká činností, jež jsou přímo a striktně spojeny se stavem lidského zdraví, a netýká se tedy těch činností, které jen zlepšují životní pohodu nebo umožňují relaxaci, jako jsou sportovní kluby či fitness centra. Toto vyplývá ostatně ze směrnice 2011/24, jejíž čl. 3 písm. a) definuje „zdravotní péči“ jako „zdravotní služby poskytované pacientům zdravotnickými pracovníky za účelem vyhodnocení nebo udržení jejich zdravotního stavu nebo jejich uzdravení, včetně předepisování, vydávání a poskytování léčivých přípravků a zdravotnických prostředků“.
- 38 Konečně, tento široký výklad pojmu „zdravotní služby“, a tedy rozsahu vyloučení těchto služeb z působnosti směrnice 2006/123, je potvrzen analýzou systému zavedeného touto směrnicí.
- 39 V tomto ohledu je třeba uvést, že uvedená směrnice – jak vyplývá z jejího bodu 7 odůvodnění – stanoví obecný právní rámec užitečný pro širokou řadu služeb, přičemž zohledňuje odlišnosti každého druhu činností a příslušného systému jejich regulace, jakož i další cíle obecného zájmu, včetně ochrany veřejného zdraví. Z toho vyplývá, že se unijní zákonodárce výslovně snažil zajistit rovnováhu mezi cílem spočívajícím v odstranění překážek bránících poskytovatelům ve svobodě usazování, jakož i překážek bránících volnému pohybu služeb a požadavkem zachovat zvláštnosti některých citlivých činností, zejména těch, které jsou spojeny s ochranou lidského zdraví.
- 40 Je na vnitrostátním soudu, aby právě ve světle těchto upřesnění ověřil, zda se na činnosti, které vykonávají centra denní péče a centra péče v noci jako hlavní činnosti, vztahuje pojem „zdravotní služby“ ve smyslu čl. 2 odst. 2 písm. f) směrnice 2006/123, a zda tedy musí být uvedená centra vyloučena z její působnosti.

- 41 Konkrétně je na uvedeném soudu, aby ověřil, zda péče poskytovaná jak v centrech denní péče na základě zejména článků 211 a 213 vyhlášky z roku 2009, jako je výdej a podávání léků předepsaných ošetřujícím lékařem zdravotními sestrami, tak v centrech péče v noci na základě článku 238 této vyhlášky, jako je péče poskytovaná ošetřovateli nebo zdravotnickými pracovníky dotčeného domova pro seniory, má skutečně za cíl vyhodnotit nebo udržet zdravotní stav seniorů nebo jejich uzdravení, je poskytována zdravotnickými pracovníky a je hlavní součástí všech služeb poskytovaných těmito centry.
- 42 Pokud jde zadruhé o „sociální služby“ uvedené v čl. 2 písm. j) směrnice 2006/123, z tohoto ustanovení ve spojení s bodem 27 odůvodnění této směrnice vyplývá, že se takový pojem vztahuje pouze na služby, které splňují dvě kumulativní podmínky.
- 43 První podmínka se týká povahy vykonávaných činností, které se musí vztahovat – jak je vysvětleno rovněž v pokynech – zejména k pomoci a podpoře poskytovaným seniorům, kteří se trvale nebo dočasně nacházejí ve stavu nouze z důvodu plné nebo částečné nesamostatnosti, a kterým hrozí riziko, že se ocitnou na okraji společnosti. Jinými slovy, jedná se o činnosti, které jsou nezbytné pro zaručení základních práv na lidskou důstojnost a čest a jsou vyjádřením zásad sociální soudržnosti a solidarity.
- 44 Druhá podmínka se týká postavení poskytovatele služeb, které mohou být zajišťovány samotným státem, charitativními organizacemi uznanými za takové státem nebo soukromými poskytovatelem služeb pověřeným státem.
- 45 Je sice pravda, že znění čl. 2 odst. 2 písm. j) směrnice 2006/123 výslovně neuvádí nic o okolnostech, za nichž může být takový poskytovatel považován za poskytovatele pověřeného státem, užitečná upřesnění v tomto ohledu jsou však uvedena v pokynech v odstavci 2. 3. sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě Evropské unie, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a výboru regionů Evropské unie doprovázející sdělení „Jednotný trh pro Evropu ve 21. století“ Služby obecného zájmu, včetně sociálních služeb obecného zájmu: nový evropský závazek“ [COM(2007) 725 final], jakož i v odstavcích 23, 24 a 41 usnesení Evropského parlamentu ze dne 5. července 2011 k budoucnosti sociálních služeb obecného zájmu [2009/2222(INI)].
- 46 Pokud jde o obsah uvedeného pověření, je třeba konstatovat – jak je potvrzeno také v pokynech – že soukromý poskytovatel služeb musí být považován za poskytovatele pověřeného státem, pokud má „povinnost“ poskytovat sociální služby, které mu byly svěřeny.
- 47 Z hlediska uvedeného poskytovatele musí být přitom tato „povinnost“ vykládána – jak vyplývá rovněž z uvedeného sdělení a usnesení – jako povinnost implikující závazek poskytovat dotčené služby a nutnost tak činit v souladu s určitými zvláštními podmínkami výkonu. Cílem těchto podmínek je zejména zajistit, aby tyto služby byly nabízeny v souladu se stanovenými kvantitativními a kvalitativními požadavky a tak, aby byl zajištěn rovný přístup k službám, v zásadě s výhradou přiměřené finanční náhrady, přičemž kritéria, na jejichž základě je vypočten, musí být předem objektivně a transparentně stanovena (obdobně viz rozsudek ze dne 10. června 2010, Fallimento Traghetti del Mediterraneo, C-140/09, Sb. rozh. s. I-5243, bod 38 a citovaná judikatura).
- 48 Pokud jde o charakteristiky pověřovacího aktu, je pravda – jak tvrdila COCOM ve svých písemných vyjádřeních – že směrnice 2006/123 nestanoví jeho zvláštní právní formu, takže tyto charakteristiky se mohou v jednotlivých členských státech lišit. Nic to však nemění na tom, že musí být splněna některá minimální kritéria, jako je zejména existence aktu, kterým je jasně a transparentně uložena soukromému poskytovateli služeb povinnost poskytnout sociální službu, která mu byla svěřena (obdobně viz výše uvedený rozsudek Fallimento Traghetti del Mediterraneo, bod 37 a citovaná judikatura).

- 49 Samotná skutečnost, že vnitrostátní orgán přijme opatření, která z důvodů obecného zájmu ukládají všem subjektům v daném hospodářském odvětví dodržování pravidel týkajících se povolování a provozu, není již z podstaty věci takovým pověřovacím aktem pro účely použití čl. 2 odst. 2 písm. j) uvedené směrnice.
- 50 Je na vnitrostátním soudu, aby ve světle těchto vodítek ověřil, zda činnosti, které vykonávají centra denní péče a centra péče v noci jako hlavní činnosti, jsou „sociálními službami“ ve smyslu čl. 2 odst. písm. j) směrnice 2006/123, a zda se na ně tedy vztahuje výjimka z tohoto ustanovení.
- 51 Uvedený soud bude muset konkrétně posoudit, zda – jak patrně vyplývá z čl. 2 čtvrtého pododstavce písm. e) a g) nařízení z roku 2008 ve spojení s články 216 a 242 vyhlášky z roku 2009 – mají uvedené činnosti skutečně sociální charakter v tom smyslu, že jejich cílem je poskytovat seniorům „pomoc odpovídající ztrátě jejich soběstačnosti“ doprovázenou zvláštním aktivizačním programem, nebo nebytnou pomoc, „která nemůže být nepřetržitým způsobem zajištěna jejich blízkými“. V tomto ohledu je třeba uvést, že pro účely takového posouzení může být užitečným návrh nařízení ze dne 21. června 2007, jelikož uvádí, že tyto služby musí být poskytovány „ohrožené části obyvatelstva“, aby mohla „vést v každém okamžiku svůj život aktivním způsobem a být zapojena do rozhodování“.
- 52 Dále musí vnitrostátní soud určit, zda schválení udělované Kolegiem COCOM v souladu s článkem 11 nařízení z roku 2008 je veřejnoprávním aktem, který jasně a transparentně ukládá provozovatelům center denní péče a center péče v noci skutečnou povinnost poskytovat takové služby za určitých specifických podmínek výkonu, a zda tedy může být takové schválení považováno za pověřovací akt ve smyslu čl. 2 odst. 2 písm. j) směrnice 2006/123.
- 53 Vzhledem k výše uvedenému je třeba na položenou otázku odpovědět tak, že:
- Článek 2 odst. 2 písm. f) směrnice 2006/123 musí být vykládán v tom smyslu, že se vyloučení zdravotních služeb z působnosti této směrnice vztahuje na jakékoliv činnosti určené k vyhodnocení nebo udržení zdravotního stavu pacientů nebo k jejich uzdravení, pokud je tato činnost vykonávána odbornými pracovníky uznanými za takové právními předpisy dotčeného členského státu, a to bez ohledu na organizaci, způsoby financování a na veřejnoprávní nebo soukromou povahu zařízení, v němž je péče poskytována. Je na vnitrostátním soudu, aby ověřil, zda jsou centra denní péče a centra péče v noci vzhledem k povaze činností vykonávaných zdravotnickými pracovníky v těchto centrech a ke skutečnosti, že tyto činnosti jsou hlavní součástí služeb nabízených těmito centry, vyloučena z působnosti uvedené směrnice.
  - Článek 2 odst. 2 písm. j) směrnice 2006/123 musí být vykládán v tom smyslu, že vyloučení sociálních služeb z působnosti této směrnice se týká jakékoliv činnosti související zejména s pomocí a podporou určenou seniorům, pokud jsou poskytovány soukromým poskytovatelem služeb pověřeným státem na základě aktu, kterým mu byla jasně a transparentně uložena skutečná povinnost poskytovat takové služby za určitých specifických podmínek výkonu. Je na vnitrostátním soudu, aby ověřil, zda jsou centra denní péče a centra péče v noci vzhledem k povaze pomoci a podpory poskytovaných seniorům v těchto centrech jakožto hlavní služby, jakož i k jejich postavení, které vyplývá z platné belgické právní úpravy, vyloučena z působnosti uvedené směrnice.

K nákladům řízení

- 54 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

Článek 2 odst. 2 písm. f) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/123/ES ze dne 12. prosince 2006 o službách na vnitřním trhu musí být vykládán v tom smyslu, že se vyloučení zdravotních služeb z působnosti této směrnice vztahuje na jakékoliv činnosti určené k vyhodnocení nebo udržení zdravotního stavu pacientů nebo k jejich uzdravení, pokud je tato činnost vykonávána odbornými pracovníky uznanými za takové právními předpisy dotčeného členského státu, a to bez ohledu na organizaci, způsoby financování a na veřejnoprávní nebo soukromou povahu zařízení, v němž je péče poskytována. Je na vnitrostátním soudu, aby ověřil, zda jsou centra denní péče a centra péče v noci vzhledem k povaze činností vykonávaných zdravotnickými pracovníky v těchto centrech a ke skutečnosti, že tyto činnosti jsou hlavní součástí služeb nabízených těmito centry, vyloučena z působnosti uvedené směrnice.

Článek 2 odst. 2 písm. j) směrnice 2006/123 musí být vykládán v tom smyslu, že vyloučení sociálních služeb z působnosti této směrnice se týká jakékoliv činnosti související zejména s pomocí a podporou seniorům, pokud jsou poskytovány soukromým poskytovatelem služeb pověřeným státem na základě aktu, kterým mu byla jasně a transparentně uložena skutečná povinnost poskytovat takové služby za určitých specifických podmínek výkonu. Je na vnitrostátním soudu, aby ověřil, zda jsou centra denní péče a centra péče v noci vzhledem k povaze pomoci a podpory poskytovaných seniorům v těchto centrech jakožto hlavní služby, jakož i k jejich postavení, které vyplývá z platné belgické právní úpravy, vyloučena z působnosti uvedené směrnice.

Podpisy.